

REPUBLIKA HRVATSKA
SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
PRAVNI FAKULTET

Studentica:

Iva Augustinović

Analiza sudskog slučaja

Kolegij:

KAZNENO PRAVO

Mentor:

Prof. dr. sc. Davor Derenčinović

Zagreb, 25. svibnja 2017.

Sadržaj:

1. ČINJENICE SLUČAJA	2.
2. VIZUALNI PRIKAZ ČINJENICA SLUČAJA	3.
3. KAZNENA DJELA	
3.1. KAZNENO DJELO PRANJA NOVCA	4.
3.2. KAZNENO DJELO RAČUNALNE PRIJEVARE	4.
4. UVJETNA OSUDA.....	5.
5. ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI	5.
6. ZAKLJUČAK	6.
LITERATURA	7.

1. ČINJENICE SLUČAJA

Okrivljenik A tijekom travnja 2014. godine stupio je u kontakt s NN osobom od koje je dobio upute na koji način treba preuzeti novac koji će biti uplaćen na njegov tekući račun, te na koji način taj novac dalje proslijediti putem dviju tvrtki koje pružaju usluge prijenosa gotova novca – Western Uniona i Moneygrama.

Budući da je tekući račun okrivljenika A bio blokiran, isti je stupio u kontakt s okrivljenikom B. Upitao ga je može li na svoj račun otvoren u Privrednoj banci Zagreb primiti novac u iznosu od 70.000,00 kuna koji će biti uplaćen s računa jednog trgovačkog društva (d.o.o.) iz Karlovca otvorenog u Raiffeisen banci, te potom taj novac podići i transferirati dalje putem Western Uniona i Moneygrama. Za sve to okrivljeniku B obećana je određena novčana nagrada.

Nakon što je okrivljenik B pristao, okrivljenik A dostavio je podatke računa okrivljenika B osobi NN. Potonji je 6. svibnja 2014. godine s poslovnog računa jednog trgovačkog društva neovlašteno zadao novčanu transakciju prijenosa u iznosu od 73.219,00 kuna u korist računa okrivljenika B. Prema ranijem dogovoru, okrivljenik B sa svojeg računa dana 6. svibnja 2014. podiže novčani iznos od 30.000,00 kuna, a dana 7. svibnja 2014. iznos od 43.000,00 kuna.

Prema uputama i podacima koje je okrivljenik A dobio od osobe NN, oba okrivljenika novac su prosljedila dalje. Okrivljenik A putem Western Uniona 6. i 7. svibnja 2014. godine izvršio je tri transakcije, svaku u iznosu od 10.000,00 kuna uvećanu za troškove naknade u iznosu od 535,00 kuna po transakciji te u jednoj transakciji uvećanoj za iznos od 10,00 kuna dodatne usluge. Također, okrivljenik A putem Moneygrama izvršio je transakciju u iznosu od 15.000,00 kuna uvećanu za troškove naknade za iznos od 495,00 kuna.

Okrivljenik B dana 7. svibnja 2014. izvršio je putem Western Uniona dvije transakcije svaku u iznosu od 10.000,00 kuna uvećanu za troškove naknade svake transakcije za iznos od 535,00 kuna.

Putem Western Uniona izvršeno je ukupno pet transakcija u korist stranih fizičkih osoba u Rusiji, a putem Moneygrama izvršena je jedna transakcija u Sberbank d.d.

Preostali iznos od 4.539,00 kuna okrivljenici A i B međusobno su podijelili.

Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu podignulo je optužnicu 18. srpnja 2014, a presuda je donesena 05. ožujka 2015. godine.

2. VIZUALNI PRIKAZ ČINJENICA SLUČAJA

travanj 2014.

- NN e-mailom stupa u kontakt s A
- A pristaje da mu se transferira novac, ali mu je blokiran tekući račun

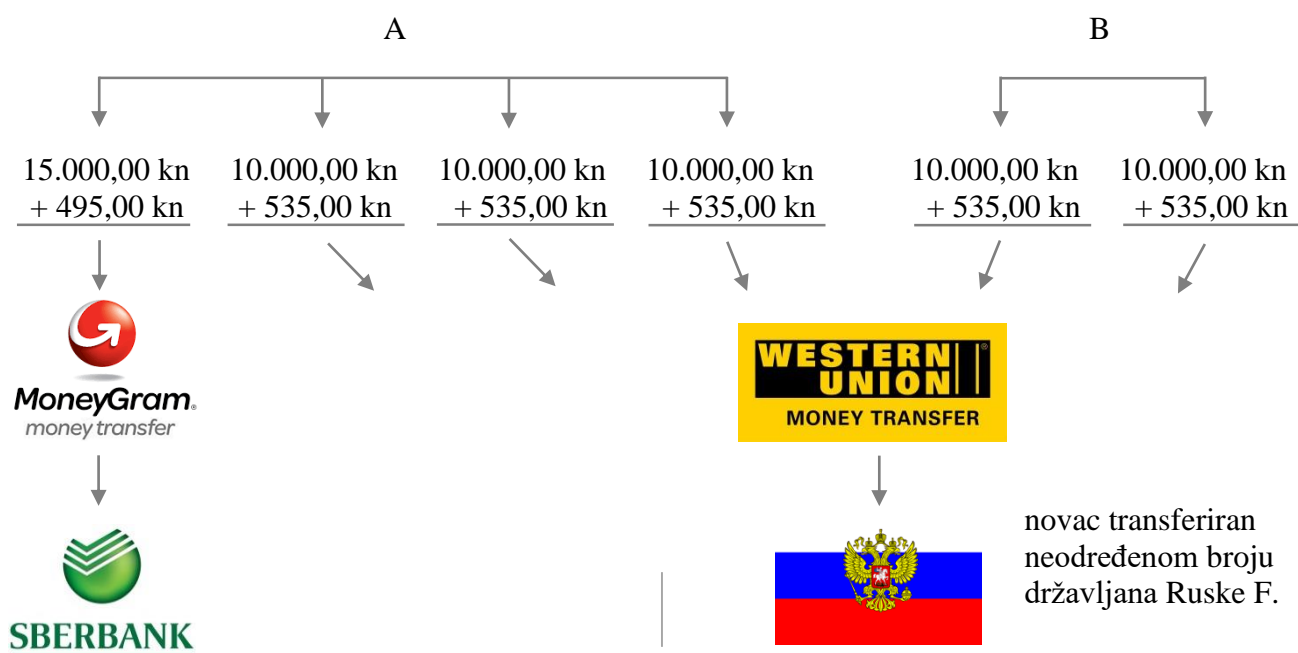
- A šalje NN-u podatke računa B
- NN šalje upute A

- A stupa u kontakt s B
- B pristaje da se novac isplati na njegov račun u PBZ-u i na pomaganje A u daljnjem transferu novca

6. i 7. svibnja 2014.

- B sa svojeg računa
6. svibnja podiže 30.000,00 kn
7. svibnja. podiže 43.000,00 kn

- NN s poslovnog računa jednog trgov. društva neovlašteno zadaje novč. transakciju prijenosa u iznosu od 73.219,00 kuna na račun B

18. srpnja 2014

- Općinsko državno odvjetništvo u Zagrebu podignulo je optužnicu

05. ožujka 2015.

Općinski kazneni sud u Zagrebu donosi osuđujuću presudu

3. KAZNENA DJELA

3.1. KAZNENO DJELO PRANJA NOVCA

Optuženi A i B supočinitelji su u počinjenju kaznenog djela protiv gospodarstva – **pranje novca** – opisano čl. 265. stavkom 5, a u vezi sa stavkom 1. i 4. Kaznenog zakona.¹

Stavak 1. daje opis temeljnog djela „Tko imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom uloži, preuzme, pretvori, prenese ili zamijeni u cilju prikrivanja njezinog nezakonitog podrijetla...“. Stavak 4. opisuje kvalifikatorne okolnosti, od kojih je za slučaj relevantna „imovinska korist ... **velike vrijednosti**“. Stavak 5. opisuje nehajni oblik kd pranja novca – „tko poduzme radnju iz stavka 1., 2. ili 4. ovoga članka postupajući s nehajem u odnosu na okolnosti da se radi o imovinskoj koristi ostvarenoj kaznenim djelom, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine“².

Sud **nehaj** počinitelja obrazlaže time da su okrivljenici „olako“ smatrali da se ne radi o novčanim sredstvima koja potječu od počinjenja kaznenog djela, a sukladno praksi sud **ne ulazi u ocjenu vrste nehaja**.³

Također, sud ispravno navodi da je imovinska korist velike vrijednosti budući da novčani iznos prelazi 60.000,00 kuna, što je u skladu pravnim stajalištem Kaznenog odjela Vrhovnog suda RH donesenim na sjednici 27. prosinca 2012.⁴

3.2. KAZNENO DJELO RAČUNALNE PRIJEVARE

Sud smatra da je osoba NN, time što je neovlašteno zadala novčanu transakciju prijenosa s poslovnog računa trgovačkog društva iz Karlovca, u korist računa okrivljenika B, u iznosu od 73.219,00 kuna počinila **kvalificirani oblik** kaznenog djela računalne prijevare iz članka 271. stavaka 1. i 2. jer iznos u pitanju prelazi 60.000,00 kuna.^{5 6}

¹ Kazneni zakon Republike Hrvatske (*Narodne novine*, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15)

² Ibid.

³ Novoselec, P: Opći dio kaznenog prava, Pravni fakultet u Zagrebu, 2013., str. 251.

⁴ Garačić, A: *Pravna shvaćanja o neodređenim vrijednostima koje su zakonsko obilježje kaznenog djela, stjecaj i produljeno kazneno djelo - primjena blažeg zakona*, Zbornik radova „Novine u kaznenom zakonodavstvu – 2013.“ Opatija, str. 16.

⁵ Kazneni zakon, *op. cit.*

⁶ Garačić, A, *op. cit.* str. 18.

Nedostaju daljnje činjenice na temelju kojih bi se moglo utvrditi je li u pitanju izravna ili neizravna računalna prijevarena, kako teoretski obrazlažu autori članka „Računalna prijevarena u hrvatskom kaznenom pravu“.⁷

4. UVJETNA OSUDA

Okrivljenici su proglašeni **krivima** te je svaki osuđen na kaznu zatvora u trajanju od **osam mjeseci**, uz koji im je izrečena uvjetna osuda s rokom provjeravanja tj. kušnje od **tri godine**, sukladno članku 56. Kaznenog zakona.⁸ Uvjetna osuda nesamostalna je sankcija u kaznenom pravu „predviđena za laki i srednje teški kriminalitet“⁹ te se uz „rad za opće dobro i novčanu kaznu danas smatra glavnim supstitutom za kratkorajne kazne zatvora“:¹⁰

Zadovoljena je **formalna pretpostavka** izricanja uvjetne osude jer je izrečena kazna zatvora u trajanju manjem od godine dana.

Što se tiče **materijalnih pretpostavki** koje su navedene u članku 56. stavku 2. Kaznenog zakona, sud je kod oba počinitelja utvrdio da se radilo o „ekscesu“, a ne o „prihvaćenom modelu ponašanja“. Kao **olakotne okolnosti** sud je kod počinitelja A uzeo priznanje, dosadašnju neosuđivanost, sudioništvo u Domovinskom ratu¹¹ te odlikovanje. Kod počinitelja B, kao olakotne okolnosti sud je ocijenio priznanje kaznenog djela i dosadašnju neosuđivanost. Nikakve otegotne okolnosti nisu utvrđene kod počinitelja.

Iako sustav uvjetne osude u Republici Hrvatskoj, koji je u svojoj osnovi francusko-belgijski s elementima probacijskog¹², ne traži **pristanak počinitelja**, sud je u presudi za oba počinitelja naveo – „suglasan s vrstom i mjerom izmijenjene kaznenopravne sankcije“.

5. ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI

Utvrđeno je da iznos od 4.539,00 kuna koji je ostao počiniteljima, nakon što su prosljedili novac sukladno uputama osobe NN, predstavlja imovinsku korist koju su zajednički ostvarili kaznenim djelom pranja novca. U članku 5. Kaznenog zakona izrečeno je načelo da **nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu protupravnom radnjom**. Zbog toga je

⁷ Vuletić, I, Nedić, T: *Računalna prijevarena u hrvatskom kaznenom pravu*, Zb. Prav. fak. Sveuč. Rij. (1991) v. 35, br. 2, 679-692 (2014), str. 680.

⁸ Kazneni zakon, *op. cit.*

⁹ Novoselec, P: *op. cit.* str. 414

¹⁰ Novoselec, P: *ibid.* str. 413.

¹¹ Novoselec, P: *ibid.* str. 436.

¹² Novoselec, P: *ibid.* str. 414.

sud, u skladu s člankom 87. st. 22. u kojem je definirana imovinska korist od kaznenog djela, odredio da je imovinska korist iznos od 4.539,00 kuna te ispravno utvrdio oduzimanje iste prema članku 77. Kaznenog zakona i članku 4. st. 1. Zakona o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem¹³.

6. ZAKLJUČAK

Sud je ispravno, nakon provedenog kaznenog postupka utvrdio da su okrivljenici A i B počinili inkriminirano im kazneno djelo. Također, ispravno je utvrđeno da je priznanje okrivljenika u skladu s ostalim provedenim dokazima. (Samo priznanje okrivljenika skraćuje postupak.) Sve bitne okolnosti slučaja i sve okolnosti koje treba razmotriti prilikom određivanja adekvatne kaznenopravne sankcije, sud je ispravno uzeo u obzir te sukladno njima, propisao kratkotrajnu kaznu zatvora uz koju je izrekao uvjetnu osudu.

Sud u presudi nije u potpunosti utvrdio činjenično stanje. Jednostavna matematička računica pokazuje da se ne poklapaju iznos koji su okrivljenici zaprimili od NN-a kn te iznos koji su okrivljenici prosljedili dalje (plus transakcijske naknade i materijalna korist) – razlika je 500 kuna.

(Pet je transakcija od 10.000 kn, svaka s transakcijskom troškom od 535 kn (2.675 kn) plus dodatnih 10 kn. Zatim jedna transakcija od 15.000 kn s transakcijskim troškom od 495 kn te materijalna korist u iznosu od 4.539 kn.)

Western Union	10.000	x 5	50.000
transak.naknada	535	x 5	2.675
posebna naknada	10	x 1	10
Moneygram	15.000	x 1	15.000
transak.naknada	495	x 1	495
			68.180
materijalna korist			4.539

72.719 + 500 ?! = 73.219

¹³ Zakon o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem (*Narodne novine* 145/10)

Također, budući da je sud konkretno obrazložio zašto se odlučio za kaznu zatvora i uvjetnu osudu, tu ništa nije sporno. Međutim uopće nije obrazloženo zašto je i kako, određeno njihovo trajanje.

Iz svega zaključujem da je sud u ovom slučaju imao lagan posao, budući da su okrivljenici priznali počinjenje navedenog kaznenog djela. Pri konačnom izricanju presude došlo je do propusta, no on nije toliko velik da bi predstavljao neku bitnu povredu. Najveći problem jest potpuni nedostatak (argumentiranog) obrazloženja iz kojeg bi bilo jasno zašto su sankcije tolikog vremenskog trajanja, što ostavlja dojam da su procijenjene bez jasnog kriterija previše se oslanjajući na slobodnu procjenu suca. No, to je na žalost širi problem koji pogađa cijelu sudsku praksu.

LITERATURA

- Novoselec, P: *Opći dio kaznenog prava*, Pravni fakultet u Zagrebu, 2013.
- Garačić, A: *Pravna shvaćanja o neodređenim vrijednostima koje su zakonsko obilježje kaznenog djela, stjecaj i produljeno kazneno djelo - primjena blažeg zakona*, Zbornik radova „Novine u kaznenom zakonodavstvu – 2013.“ Opatija
- Vuletić, I, Nedić, T: *Računalna prijevarena u hrvatskom kaznenom pravu*, Zbornik Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci (1991) v. 35, br. 2, 679-692 (2014)
- Kazneni zakon Republike Hrvatske (*Narodne novine*, br. 125/11, 144/12, 56/15, 61/15)
- Zakon o postupku oduzimanja imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom i prekršajem (*Narodne novine*, br. 145/10)